

SAŽETAK PRESUDE

D.L. PROTIV NJEMAČKE OD DANA 22. STUDENOG 2018. GODINE ZAHTJEV BR. 18297/13

Nepostavljanje okrivljeniku branitelja po službenoj dužnosti nije doveo do povrede prava na pošteno suđenje

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, D.L., njemački je državljanin protiv kojeg je Okružni sud u Berlinu izdao kazneni nalog proglašavajući ga krivim za klevetu i napad te mu je izrekao novčanu kaznu u iznosu od 2.400 eura. Podnositelj je podnio pravodobni prigovor protiv ovog naloga. U kaznenom postupku, Okružni sud je žrtvi S. priznao status „nuzgrednog“ tužitelja, a zastupao ga je i branitelj. Osim toga, ovaj sud je odobrio pružanje pravne pomoći S.-u u okviru građanskopravnog zahtjeva koji je podnio u kaznenom postupku. U svibnju 2011., podnositelj je osuđen za klevetu i napad, izrečena mu je novčana kazna u iznosu od 1.350 eura te mu je naloženo plaćanje 430 eura odštete S-u. Nakon što je podnositelj protiv ove presude uložio žalbu zbog činjeničnih i pravnih pitanja, Regionalni sud je obavijestio državnog odvjetnika o svojoj namjeri da imenuje branitelja podnositelju. Međutim, podnositelj je već angažirao odvjetnika koji je obavijestio Regionalni sud da se podnesena žalba ima smatrati žalbom zbog pravnih pitanja, što je podrazumijevalo nadležnost Žalbenog suda u Berlinu. Odvjetnik je naveo da je podnositelja u prvom stupnju morao zastupati branitelj jer je i tužitelj S. imao branitelja. Žalbeni sud je odbio podnositeljevu žalbu uz obrazloženje da uvjeti za obveznu obranu sukladno njemačkom Zakonu o kaznenom postupku, nisu bili ispunjeni. Naime, Okružni sud dodijelio je branitelja S.-u samo u odnosu na građanskopravni zahtjev, dok je u kaznenom postupku S. kao „nuzgredni“ tužitelj angažirao odvjetnika o vlastitom trošku. Osim toga, podnositelj se učinkovito branio i bez branitelja, bio je upoznat s dijelovima spisa relevantnima za donošenje odluke, priroda kaznenih djela i potencijalna kazna nisu bile ozbiljne, a činjenična pozadina predmeta i izneseni dokazi bili su lako razumljivi. Podnositeljevi pisani podnesci, uključujući njegovu pravovremenu žalbu na presudu Okružnog suda, pokazali su da je bio sposoban samostalno zaštititi svoje interese.

PRIGOVORI

Podnositelji zahtjeva su se žalili da je njihov pritvor bio nezakonit jer je prekoračio vremenski. Pozivajući se na članak 6. stavak 1. i 3. (c) Konvencije, podnositelj zahtjeva je tvrdio da nije imao pošteno suđenje budući da mu Okružni sud u prvostupanjskom postupku nije odredio branitelja po službenoj dužnosti.

OCJENA SUDA

Pravo na besplatnu pravnu pomoć zajamčeno člankom 6. stavkom 3. (c) Konvencije podrazumijeva da podnositelj nema dovoljno sredstava za plaćanje pravne pomoći te da interesi pravde zahtijevaju da mu se odobri pravna pomoć. Kako bi utvrdio jesu li interesi pravde zahtijevali odobravanje pravne pomoći u domaćem postupku, ESLJP uzima u obzir, između

ostalog, ozbiljnost kaznenog djela, težinu moguće kazne, složenost predmeta i osobni položaj podnositelja zahtjeva. Sukladno načelu jednakosti oružja, svaka stranka mora imati priliku iznijeti svoj slučaj pod uvjetima koji ju ne stavljaju u nepovoljniji položaj u odnosu na suprotnu stranu, te priliku da se izjasni o činjenicama i dokazima koje je iznijela druga strana (vidi [Zahirović protiv Hrvatske](#), br. 58590/11, stavak 42, 25. travnja 2013.).

U konkretnom predmetu, ESLJP je smatrao da je podnositelj zahtjeva morao biti svjestan mogućnosti traženja besplatne pravne pomoći s obzirom da se očitovao o S.-ovom zahtjevu za pravnu pomoć u okviru građanskopravnog zahtjeva koji je S. podnio u kaznenom postupku. Stoga se propust imenovanja branitelja po službenoj dužnosti može pripisati podnositeljevom propustu da podnese zahtjev u tom smislu, što predstavlja važnu razliku u odnosu na predmet [Zdravko Stanev protiv Bugarske](#) (br. 32238/04, stavci 17 i 19, 6. studenog 2012.) u kojem je podnositelju zahtjeva odbijena zatražena besplatna pravna pomoć.

Niti iz načela jednakosti oružja niti iz prava na besplatnu pravnu pomoć ne proizlazi da se besplatna pravna pomoć mora pružiti stranci čiji protivnik ima zastupnika.

ESLJP nije smatrao da je ocjena Žalbenog suda u Berlinu, koji je utvrdio da imenovanje branitelja nije bilo potrebno, bila pogrešna ili manja od standarda utvrđenih u sudskoj praksi ESLJP-a. Činjenica da su domaći sudovi rješavali građanskopravne zahtjeve za naknadu štete tijekom kaznenog postupka, što je bio jedan argument za utvrđivanje povrede članka 6., stavka 3. točke (c) Konvencije u gore navedenom predmetu *Zdravko Stanev*, sama po sebi nije dovoljna da se zaključi da su interesi pravde zahtijevali da podnositelju bude imenovan branitelj po službenoj dužnosti.

Konačno, ESLJP nije mogao zanemariti činjenicu da je podnositelj zahtjeva, prije nego što ga je zastupao odvjetnik, podnio pravodobnu žalbu protiv odluke Okružnog suda, i to i u odnosu na činjenična i u odnosu na pravna pitanja. Međutim, podnositeljev odvjetnik je naknadno obavijestio da se podnesena žalba mora smatrati samo žalbom u odnosu na pravna pitanja. Na ovaj način podnositelj se odrekao prava na ponovno utvrđivanje činjenica tijekom žalbenog postupka pred Regionalnim sudom u prisustvu branitelja.

Slijedom navedenoga, ESLJP je utvrdio da nije došlo do povrede članka 6., stavka 1. i 3. (c) Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.